

2023

POLITY, CONSTITUTION, GOVERNANCE, LAW & ETHICS

PAPER III

Time : 3 hours

Maximum Marks : 150

Instructions :

- (i) The question paper is in three sections. The candidate has to write answers to 15 questions with 5 questions compulsorily from each section. Each question carries 10 marks.
- (ii) Enough space is available in the Answer Sheet for writing all answers. **There is no provision for additional Answer Sheets.**
- (iii) The candidate has to write his/her answers in the medium chosen by him/her only. If there is any deviation from paper to paper or part of the paper, the candidature would become invalid.
- (iv) Underlining or highlighting or putting special marks in answers would make the Answer Sheet invalid. Writing in different inks would also make the paper invalid. Candidates must use either blue or black ink only. Otherwise, the paper will be treated as invalid.
- (v) Though the paper in English is taken as standard for valuation under normal circumstances, if necessary, a balanced view would be taken after comparing English and Telugu versions.

సూచనలు :

- (i) ప్రశ్న పత్రము మూడు విభాగాలను కలిగివుంటుంది. ప్రతి విభాగం నుండి తప్పనిసరిగా 5 ప్రశ్నలతో, అభ్యర్థి 15 ప్రశ్నలకు సమాధానాలు వ్రాయవలసివుంటుంది. ప్రతి ప్రశ్నకు 10 మార్కులు కలిగివుంటుంది.
- (ii) సమాధాన పత్రములో అన్ని జవాబులు వ్రాయుటకు తగిన స్థలము కలదు. అదనపు సమాధాన పత్రము ఇచ్చి సౌకర్యము లేదు.
- (iii) అభ్యర్థి తాను ఎన్నుకొన్న మాధ్యమములోనే జవాబులు వ్రాయవలెను. ఒక ప్రశ్న పత్రము మరియు ఇంకొక ప్రశ్న పత్రముల మధ్య కానీ లేక ఒకే ప్రశ్న పత్రములో కానీ, రెండు వేరు వేరు భాషలలో వ్రాసినట్లైతే, జవాబు పత్రము మదింపు చేయబడదు.
- (iv) జవాబుల క్రింద గీత గీసినా లేక హైలైట్ చేసినా లేక ఏదైనా ప్రత్యేకమైన గుర్తు పెట్టినా, జవాబు పత్రము మదింపు చేయబడదు. అదే విధముగా జవాబులు వేరు వేరు రంగుల సిరాతో కూడా వ్రాయరాదు. కేవలము నీలి రంగు సిరా కానీ లేక నల్ల సిరా కానీ మాత్రమే వాడవలెను. లేనిచో జవాబు పత్రము మదింపు చేయబడదు.
- (v) ప్రశ్న పత్రము మదింపు చేయునపుడు ఆంగ్లము లోని పత్రమును ప్రామాణికముగా తీసుకొన్నప్పటికీ, అవసరం అయితే ఆంగ్లములోని మరియు తెలుగు లోని పత్రములను పరిశీలించి, సంతృప్తికర నిర్ణయము తీసుకొనబడుతుంది.

SECTION I

భాగము I

1. (a) Examine the scope of 'reasonable restrictions' and the 'test of reasonableness' in connection with Article 19 of the Indian Constitution. 10

OR

- (b) Explain the genesis of the Inter-State Council and discuss its relevance in the context of Centre-State and Inter-State coordination and cooperation in India. 10

- (అ) భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 19కి సంబంధించి 'సహేతుకమైన పరిమితులు' మరియు 'సహేతుకత యొక్క పరీక్ష' పరిధిని పరిశీలించండి.

లేక

- (ఆ) అంతరాష్ట్ర మండలి యొక్క ఆవిర్భావాన్ని వివరించండి మరియు భారతదేశంలోని కేంద్ర-రాష్ట్ర మరియు అంతర్-రాష్ట్ర సమన్వయం మరియు సహకారం విషయంలో దాని ఔచిత్యాన్ని చర్చించండి.

2. (a) The office of the Governor in certain situations carries with it the exercise of 'discretionary functions' and 'special responsibilities'. Discuss this statement in view of the constitutional provisions. 10

OR

- (b) The National Education Policy (2020) has been criticized as denuding the autonomy of states. In this connection, examine the rationale behind the transfer of matters from the State list to the Concurrent list. 10

- (అ) కొన్ని సందర్భాల్లో గవర్నర్ కార్యాలయం 'విచక్షణ విధులు' మరియు 'ప్రత్యేక బాధ్యతల' కసరత్తును కలిగి ఉంటుంది. రాజ్యాంగ నిబంధనల దృష్ట్యా ఈ ప్రకటనను చర్చించండి.

లేక

- (ఆ) జాతీయ విద్యా విధానం (2020) రాష్ట్రాల స్వయంప్రతిపత్తిని నిరాకరిస్తున్నదని విమర్శించారు. దీనికి సంబంధించి, రాష్ట్ర జాబితా నుండి ఉమ్మడి జాబితాకు విషయాలను బదిలీ చేయడం వెనుక ఉన్న హేతువును పరిశీలించండి.

3. (a) Discuss the scope and challenges involved in the political empowerment of women through the Panchayat Raj. Briefly suggest on how to enhance women empowerment in rural and urban local governance. 10

OR

- (b) 'The Finance Commission, though not being a permanent body, has still maintained its credibility by promoting fiscal democracy in India' — Comment. 10

(అ) పంచాయతీ రాజ్ ద్వారా మహిళల రాజకీయ సాధికారతలో ఉన్న పరిధిని మరియు సవాళ్లను చర్చించండి. గ్రామీణ మరియు పట్టణ స్థానిక పాలనలో మహిళా సాధికారతను ఎలా పెంచాలో క్లుప్తంగా సూచించండి.

(ఆ) 'ఫైనాన్స్ కమిషన్, శాశ్వత సంస్థ కానప్పటికీ, భారతదేశంలో ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించడం ద్వారా ఇప్పటికీ దాని విశ్వసనీయతను కొనసాగించింది' — వ్యాఖ్యానించుము.

4. (a) Briefly discuss the different kinds of motions used to discuss matters in the Parliament. Comment on the difference between motions and resolutions. 10

OR

- (b) Describe the matters in which the Legislative Council stands equal with the Legislative Assembly along with the matters in which it stands unequal with the Legislative Assembly. 10

(అ) పార్లమెంట్లో విషయాలను చర్చించడానికి ఉపయోగించే వివిధ రకాల తీర్మానాలును క్లుప్తంగా చర్చించండి. ప్రతిపాదనలు మరియు తీర్మానాల మధ్య వ్యత్యాసంపై వ్యాఖ్యానించండి.

లేక

(ఆ) శాసన మండలి ఏయే అంశాలలో శాసన సభతో సమానంగా నిలుస్తుందో దానితో పాటుగా శాసన సభతో అసమానంగా ఉన్న అంశాలను వివరించండి.

5. (a) Discuss the scope of Judicial review in reviewing administrative action, legislative enactments and judicial decisions. 10

OR

- (b) What is meant by Public Interest Litigation (PIL) ? Describe the nature of court orders that are passed by courts in PIL cases. 10

- (అ) పరిపాలనా చర్య, శాసన చట్టాలు మరియు న్యాయ నిర్ణయాలను సమీక్షించడంలో న్యాయ సమీక్ష పరిధిని చర్చించండి.

లేక

- (ఆ) ప్రజా ప్రయోజన వ్యాజ్యం అంటే ఏమిటి? ప్రజా ప్రయోజన వ్యాజ్యం కేసుల్లో కోర్టులు జారీ చేసే కోర్టు ఆదేశాల స్వభావాన్ని వివరించండి.

SECTION II

భాగము II

6. (a) 'The concept of the welfare state had been crystallised in Kautilya's ideas long before it came to be envisioned in Western Europe' — Examine this statement. 10

OR

- (b) It is observed that much of present-day Indian bureaucracy is a result of British administration. In this connection, explain the evolution of Civil Service in India. 10

- (అ) 'పశ్చిమ యూరప్ లో సంక్షేమ రాజ్య భావన చాలా కాలం ముందు కొటిల్యుడి ఆలోచనల్లో స్పటికీకరించబడింది' — ఈ ప్రకటనను పరిశీలించండి.

లేక

- (ఆ) ప్రస్తుత భారతీయ పాలన యంత్రాంగం (బ్యూరోక్రసీ)లో ఎక్కువ భాగం బ్రిటిష్ పరిపాలన ఫలితంగా ఏర్పడిందని గమనించవచ్చు. దీనికి సంబంధించి, భారతదేశంలో సివిల్ సర్వీస్ యొక్క పరిణామాన్ని వివరించండి.

7. (a) Government's intervention in development has seen a long way of impressive outcomes in India. In this connection, discuss the 'Atmanirbhar Bharat' mission aimed at making India Self-Reliant. 10

OR

- (b) Explain the scope of civil service reforms in India with a brief note on Mission Karmayogi. 10

(అ) అభివృద్ధిలో ప్రభుత్వ జోక్యం భారతదేశంలో ఆకట్టుకునే ఫలితాలను చాలా కాలం పాటు చూసింది. దీనికి సంబంధించి, భారతదేశాన్ని స్వయం సమృద్ధిగా మార్చే లక్ష్యంతో 'ఆత్మనిర్భర్ భారత్' మిషన్ గురించి చర్చించండి.

లేక

Krishna

(అ) మిషన్ కర్మయోగిపై సంక్షిప్త వివరణతో భారతదేశంలో సివిల్ సర్వీస్ సంస్కరణల పరిధిని వివరించండి.

8. (a) "The making of the Right to Information Act, 2005 in India has been largely attributed to the success of civil society movement." Comment. 10

OR

IAS

(b) "NGOs play a critical role in promoting human rights, defending the marginalized, and creating a more just and equitable society." Comment on the role of NGO's in India. 10

(అ) "భారతదేశంలో సమాచార హక్కు చట్టం, 2005 రూపొందించడం అనేది పౌర సమాజ ఉద్యమం యొక్క విజయానికి ఎక్కువగా ఆపాదించబడింది." వ్యాఖ్యానించుము.

లేక

(అ) "మానవ హక్కులను ప్రోత్సహించడంలో, అట్టడుగున ఉన్నవారిని రక్షించడంలో మరియు మరింత న్యాయమైన మరియు సమానమైన సమాజాన్ని సృష్టించడంలో ప్రభుత్వేతర సంస్థలు (NGO)లు కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి." భారతదేశంలో ప్రభుత్వేతర సంస్థల పాత్రపై వ్యాఖ్యానించండి.

9. (a) Explain the quasi-judicial nature of Administrative Tribunals. Examine whether writs and appeals are available against the decisions of the Administrative Tribunals. 10

OR

- (b) What are the reasons for decline of integrity in civil services? Also, discuss the institutional mechanism to check corruption in India. 10

(అ) అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ట్రిబ్యూనల్ల పాక్షిక-న్యాయ స్వభావాన్ని వివరించండి. అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ట్రిబ్యూనల్స్ నిర్ణయాలకు వ్యతిరేకంగా రిట్లు మరియు అప్పీళ్లు అందుబాటులో ఉన్నాయో లేదో పరిశీలించండి.

లేక

(ఆ) సివిల్ సర్వీసెస్లో సమగ్రత క్షీణించడానికి కారణాలు ఏమిటి? అలాగే, భారతదేశంలో అవినీతిని అరికట్టడానికి సంస్థాగత యంత్రాంగాన్ని చర్చించండి.

10. (a) Discuss the Indian experience of Citizen Charter movement and suggest solutions to improve its impact in India. 10

OR

- (b) What are the different dimensions of governance? Briefly explain the administrative dimension of governance and its key components. 10

(అ) సిటిజన్ చార్టర్ ఉద్యమం యొక్క భారతీయ అనుభవాన్ని చర్చించండి మరియు భారతదేశంలో దాని ప్రభావాన్ని మెరుగుపరచడానికి పరిష్కారాలను సూచించండి.

లేక

(ఆ) పాలన యొక్క వివిధ కోణాలు ఏమిటి? పాలన యొక్క పరిపాలనా కోణాన్ని మరియు దాని ముఖ్య భాగాలను క్లుప్తంగా వివరించండి.

SECTION III

భాగము III

11. (a) "Ethics in public service is an essential component of parliamentary democracy" — In this connection, discuss the pathway towards a 'Naitik Bharat'.

10

OR

- (b) Define 'Accountability'. Discuss the factors that have led to weakening of accountability in civil services. Suggest ways to improve the mechanisms for accountability in civil services.

10

- (అ) "ప్రజాసేవలో నైతికత పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్యంలో ఒక ముఖ్యమైన భాగం" - దీనికి సంబంధించి, 'నైతిక భారత్' వైపు మార్గాన్ని చర్చించండి.

లేక

Krishna

- (అ) 'జవాబుదారీతనాన్ని' నిర్వచించండి. పౌర సేవల్లో జవాబుదారీతనం బలహీనపడడానికి దారితీసిన అంశాలను చర్చించండి. పౌర సేవల్లో జవాబుదారీతనం కోసం యంత్రాంగాలను మెరుగుపరచడానికి మార్గాలను సూచించండి.

Century

12. (a) Discuss the significance of values in the development of personality and socio-cultural systems. Add a brief note on the hierarchy of values in India.

10

OR

- (b) Vinoba Bhave's reform ideology had helped to nurture an ethical atmosphere in Indian public life. In this connection, evaluate the relevance of Vinoba Bhave's ideology in modern times.

10

- (అ) వ్యక్తిత్వం మరియు సామాజిక-సాంస్కృతిక వ్యవస్థల అభివృద్ధిలో విలువల ప్రాముఖ్యతను చర్చించండి. భారతదేశంలోని విలువల సోపానక్రమంపై సంక్షిప్తంగా వివరించండి.

లేక

- (అ) వినోబా భావే యొక్క సంస్కరణ భావజాలం భారతీయ ప్రజా జీవితంలో నైతిక వాతావరణాన్ని పెంపొందించడానికి సహాయపడింది. దీనికి సంబంధించి, ఆధునిక కాలంలో వినోబా భావే భావజాలం యొక్క ఔచిత్యాన్ని అంచనా వేయండి.

13. (a) Do attitudes influence behaviour? Discuss the polarization of political attitudes in India. 10

OR

(b) Define Persuasion and its constructs. Can the power of persuasion be used by civil servants in order to realize the ends and objectives of a 'New India'? Substantiate. 10

(అ) ధోరణిలు ప్రవర్తనను ప్రభావితం చేస్తాయా? భారతదేశంలో రాజకీయ ధోరణిలు ధ్రువణాన్ని చర్చించండి.

లేక

(ఆ) ఒప్పించడం మరియు దాని నిర్మాణాలను నిర్వచించండి. 'న్యూ ఇండియా' యొక్క లక్ష్యాలు మరియు లక్ష్యాలను సాధించడానికి పౌర సేవకులు ఒప్పించే శక్తిని ఉపయోగించవచ్చా? సమర్థించండి.

14. (a) Does popular democracy breed distrust in the public towards their representatives? Discuss the scope of ethical leadership in democracy and politics. 10

OR

(b) What is meant by 'International Ethics'? Explain the significance of ethics in international dispute resolutions and environmental cooperation among nations. 10

(అ) ప్రజాసమ్మత ప్రజాస్వామ్యం తమ ప్రతినిధుల పట్ల ప్రజల్లో అపనమ్మకాన్ని పెంచుతుందా? ప్రజాస్వామ్యం మరియు రాజకీయాల్లో నైతిక నాయకత్వం యొక్క పరిధిని చర్చించండి.

లేక

(ఆ) 'అంతర్జాతీయ నీతి' అంటే ఏమిటి? అంతర్జాతీయ వివాద పరిష్కారాలు మరియు దేశాల మధ్య పర్యావరణ సహకారంలో నైతికత యొక్క ప్రాముఖ్యతను వివరించండి.

15. (a) Define Substantive Law and Procedural Law. Discuss the interrelationship and differences between Substantive Law and Procedural Law. 10

OR

(b) Are Direct Taxes transferable or non-transferable? Explain the recent Direct Tax Reforms undertaken in India. 10

(అ) వాస్తవిక చట్టం మరియు విధానపరమైన చట్టం నిర్వచించండి. వాస్తవిక చట్టం మరియు విధానపరమైన చట్టం మధ్య పరస్పర సంబంధం మరియు తేడాలను చర్చించండి.

లేక

(ఆ) ప్రత్యక్ష పన్నులు బదిలీ చేయబడతాయా లేదా బదిలీ చేయబడవా? భారతదేశంలో ఇటీవల చేపట్టిన ప్రత్యక్ష పన్ను సంస్కరణలను వివరించండి.